

Şamaxı qəzasında erməni vəhşilikləri haqqında arxiv materialları (1918 il)

Məzmun

- Bakı quberniyasının Şamaxı qəzasının Navai kəndinin baxış protokolu
- AKT. 1919-cü il fevralın 6-cı günündə
- İttifaq qoşunlarının Baş komandanı əlahəzrət, cənab Tomsona. Şamaxılılar tərəfindən vəkil edilən, Bakı şəhərində yaşayan Hacı Sol Zamanov, Hacı Mir İsmayıl və meşəli Abdul Hüseyn Nadirov
- AKT. 1919-cü il aprelin 9-cu günündə
- AKT. Qonaqkənd kəndinin kəndxudası
- AKT. Kuşi kəndinin kəndxudası
- AKT. Ağabəyli kəndinin kəndxudası
- Azərbaycan hökuməti yanında fəvqəladə istintaq komissiyası. Dindirilişlərin protokolları, aktları və Şamaxı qəzasının (26 oktyabr - 15 dekabr 1918-ci il) müsəlman kəndlərinin taran edilməsi ilə bağlı başqa materiallar
- AKT. Şamaxı qəzasının Sündi kənd sakinləri
- AKT. Ərəb-Qədim kəndinin kəndxudası
- AKT. çağırılı kəndinin kəndxudası
- AKT. Şamaxı qəzasının Nabar kənd sakini
- AKT. Şamaxı qəzasının Mərzəli kəndinin sakinləri
- Dindiriliş protokolu 1918- ci il noyabrın 13-cü günü Azərbaycan hökuməti yanında Fəvqəladə istintaq komissiyası aşağıda imza atanı zərərçəkən qismində mad. UUS əməl edərək dindirmişdir
- Dindiriliş protokolu 1918- ci il noyabrın 15-ci günü Şamaxı FİK-sı Azərbaycan hökuməti yanında aşağıda adıçəkiləni zərərçəkən qismində mad. UUS əməl edərək dindirmişdir
- Azərbaycan hökuməti yanında FİK-sı. Dindiriliş protokolları, dağıtmalar zamanı vurulan ziyanların aktları və Şamaxı qəzasının müsəlman kəndinin dağıdılması (3-16 aprel, 1919-cu il) barədə başqa material
- Azərbaycan Respublikasının hökumətinə Şamaxı qəzasının Kala Buğurd kənd sakinlərindən Məmməd-Zar Qəhrəman oğlu; Mustafa və Əbdül-Əli (Abdül Əzimin oğlanları)
- DİNDİRİLİŞ PROTOKOLU. 1918-ci il oktyabrın 26-cı günü
- AKT. Biz, Şamaxı qəzasının Ərəb-Şahverdi kənd sakinləri.
- AKT. Ağsu kəndinin kəndxudası
- DİNDİRİLİŞ PROTOKOLU. 1918-ci il oktyabrın 26-cı günü Şamaxı ş.
- S.Lalayevə aid Şamaxıda rus keşişinin ifadəsinin surəti
- DİNDİRİLİŞ PROTOKOLU. 1918-ci il noyabrın 11-ci günü Şamaxı ş.
- DİNDİRİLİŞ PROTOKOLU. 1918-ci il oktyabrın 29-cu günü Şamaxı ş.
- DİNDİRİLİŞ PROTOKOLU. Kürdəmir kəndi 1918-ci il sentyabrın 25-ci günü
- DİNDİRİLİŞ PROTOKOLU. 1918-ci il oktyabrın 9-10-cu günü Şamaxı ş.
- DİNDİRİLİŞ PROTOKOLU. Kürdəmir kəndi 1918-ci il sentyabrın 24-cü günü
- DİNDİRİLİŞ PROTOKOLU. Kürdəmir kəndi 1918-ci il sentyabrın 25-ci günü
- DİNDİRİLİŞ PROTOKOLU. Kürdəmir kəndi 1918-ci il, sentyabrın 19-cu günü
- DİNDİRİLİŞ PROTOKOLU. 1918-cu il aprelin 29-cu günü Şamaxı ş.
- DİNDİRİLİŞ PROTOKOLU. 1918-ci ilin noyabrın 11-12-ci günü
- Bakı Dairə Məhkəməsinin cənab Prokuroruna. Şamaxı şəhər sakini Moskva Ali Texnologiya Məktəbinin tələbəsi Sultan-Murad Əliyevin. Ərizə
- Şamaxı istintaq komissiyasının Lalayev Styopa haqqında işi. Başlanıb 14.03.1919 il. qurtar. 29.11.1920 il.
- Gəncə quberniyasının Cəbrayıl qəzası

1. Yaralananlar: kişi -40, qadın - uşaqlar -40.
2. 300.000 rubl məbləğində 207 ev və tikindi dağıdılıb. (Sənədin əslində 300.000 rəqəminin üstündən xətt çəkilib, görünür bu məbləğ səhvdir).
3. 285.000 rubl dəyərində ev, tikililər yandırılıb.
4. 30.000.000 manat dəyərində 10.000 baş iri buynuzlu mal-qara qovulub aparılıb və öldürülüb.
5. 15.000.000 dəyərində 15.000 baş xırda heyvan və qoyun.
6. 24.000.000 rubl dəyərində ev əşyaları, kənd təsərrüfatı alətləri, çörək və taxıl talan edilərək aparılıb.
7. 100.000 dəyərində tut və üzüm bağları sıradan çıxarılıb.
8. 10.000.000 rubl dəyərində məhsul... və çörəklər aparılıb və zay edilib.
9. Əkilməmiş sahələrdən dəyən ziyan 10.000.000 r.
10. Bütün ziyanlar 8.978.500 (? min) rub. (Belə aktlar Padar, Təzə ceqirli, köçyeri Xila, Şorbaçı, Paşalı, Kövlər, Kazımi, Talış, Meinimanq, Abdulyan, Kolanı -Turanı, dağ Kolanısı, Bzoavend Rəhimli, Rəhim Ağalı, Qaraqaşlı, Rəncbər, Qaraqaşlı Arat, Nəvaqi, Kuruzma kəndlərinin kəndxudaları tərəfindən tərtib edilmişdir).

Möhür

Kənd kəndxudası imza

Kənd mollası imza

Ağsallar 7 imza

Müttəfiq orduların baş komandanı əlahəzrət Tomsona şamaxılıların vəkil etdiyi Bakı şəhərində yaşayan Hacı Sol-Zamanov, Hacı Mir İsmayıl və Meşəli Abdul Hüseyn Nadirovdan.

Mənbə: MDAor AzSSR,F.1061, op.1,i.99, l.12

XAHİŞNAMƏ

Bizə belə bir xəbərin sorağı çatıb ki, indiki zamanda axtarış polisi tərəfindən həbs edilən Stepan Lalayev Sizin sərəncamınızdadır. Əlahəzrət, Allah xatirinə, ədalət və insan sevgisi naminə biz sizə müti bir xahişlə müraciət edirik. Bu, vicdanını zərrəsinə qədər itirmiş qanican insanın, biz şamaxılılara qarşı törətdikləri vəhşiliklərə görə hərbi məhkəməyə verəsiniz. Mart ayında o özünün quldur dəstəsi ilə Şamaxıya gəldi, öz yolunda bütün kəndləri yerlə-yeksan elədi, sakinlərin isə demək olar ki, hamısını qılıncdan keçirdi. Onun şəhərdə törətdiklərini yazmaq qeyri-mymkündür. Şəhərin bütün kişi əhalisini kəsib- doğradılar, oğlan uşaqlarına belə rəhm etmədilər, qadınları qolu bağlı kişilərin və hətta uşaqlarının gözü qarşısında zorladılar. Şəhər kökünədək dağıdılmışdı, sonra isə - yandırıldı, heç bir məscid salamat qalmadı, beş min evdən yalnız Real məktəbin binası sağ qaldı. Şəhər indiki məqamda bir məzaristana çevrilib. Bütün bu bədbəxtliklərdə yalnız S. Lalayev günahkardır, ona görə ki, bütün vəhşiliklər onun əmri ilə törədilirdi, və ağla gətirmək

mümkündür mü ki, belə bir insan cəzadan yaxa qurtara bilsin? Bütün yazılanları təsdiq etmək üçün, Əlahəzrət, biz Sizdən Şamaxıya təbəçiliyinizdə olanlardan birini ezam etməyinizi xahiş edirik.

29 noyabr 1918-ci il. Bakı şəhəri (imzalar)

AKT

Mənbə: MDAor AzSSR, F.1061, op.1. i.-3, l. 56

1919-cü il aprelin 9-cu günündə mən, 116 evdən ibarət Qaravəllər kəndinin kəndxudası, kəndin seçilmiş hörmətli ağsaqqaları ilə birlikdə bu aktı ondan ötəri tərtib edirik ki, 1918-ci ilin mart ayında ermənilərin kəndimizə basqını zamanı kəndimizin sakinləri aşağıdakılardan əziyyət çəkiblər:

1. Öldürülənlər: kişi -100, qadın - 115, uşaqlar - 93

2. Yaralananlar: yoxdur

3. Bütün itkilər (yandırılan, dağıdılan evlər, qovulub aparılan mal-qara, aparılan əmlak və başqa şeylər) 6.060.000 rubl məbləğində.

Kəndin kəndxudası: Həsən Salman oğlu imza

ağsaqqaları: 20 imza.

AKT

Mənbə: MDAor AzSSR, f.1061, op.1. i.-3, l.56

1919-cü il aprelin 9-cu günü. Mən, 159 evdən ibarət Qonaqkənd kəndinin kəndxudası, kəndin seçilmiş hörmətli ağsaqqaları ilə aşağıdakılardan ibarət bu aktı tərtib edirik:

1.Öldürülənlər: kişi -104, qadın - 87, uşaqlar - 44

2.Yaralananlar: kişilərdən - 13, qadınlardan - 21 nəfər.

3. Ümumi itkilər 8.300.000 rubl.

Kənd kəndxudası: ərəbcə imza

Kənd mollası: Məşədi Tapdıq Səməd oğlu

Ağsaqqallar: 12 imza.

AKT

Mənbə: MDAor AzSSR, f.1061, op.1. i.-3, l.22.

1919-cü il aprelin 9-cu günü. Mən, 600 evdən ibarət Kuşi kəndinin kəndxudası, kəndin seçilmiş hörmətli ağsaqqaları ilə aşağıdakılardan ibarət bu aktı ondan ötəri tərtib edirik ki, 1918-ci ilin mart ayında ermənilər kəndimizə hücum edərkən bizim kəndimizin sakinləri aşağıdakı ziyanlara məruz qaldılar:

1.Öldürülənlər: kişi -292, qadın - 115, uşaqlar - 25

2.Yaralananlar: - yoxdur

3.Ümumi itkilərin məbləği - 11.475.000 rubl.

Kənd kəndxudası: S.P. Muradlı

Kənd mollası: (ərəbcə imza)

Ağsaqqallar: 3 imza.

AKT

Mənbə: MDAor AzSSR,f.1061, op.1. i.-3, l.22

1919-cü il aprelin 10-cu günü. Mən, 90 evdən ibarət Ağabəyli kəndinin kəndxudası, kəndin seçilmiş hörmətli ağsaqqaları ilə aşağıdakılardan ibarət bu aktı ondan ötəri tərtib edirik ki, hücum zamanı biz aşağıdakı ziyanlara məruz qaldıq:

1.Öldürülənlər: kişi -50, qadın - 41, uşaqlar - 14

2.Yaralananlar: - yoxdur

3.Ümumi itkilərin (yandırılıb və dağıdılıb, və həmçinin qaçırdılan mal qara və talan edilən əmlak) məbləği - 732. 000 rubl.

Kənd kəndxudası: ərəb hərfləri ilə imza

Kənd mollası: ərəb hərfləri ilə imza

Ağsaqqallar: 7 imza

Azərbaycan hökuməti yanında fəvqəladə istintaq komissiyası. Dindirilişlərin protkolları, aktları və Şamaxı qəzasının (26 oktyabr - 15 dekabr 1918-ci il) müsəlman kəndlərinin taran edilməsi ilə bağlı başqa materiallar

Mənbə: MDAor AzSSR,f.1061, op.1. i.111, l.2

AKT

1919-cü il aprelin 5-ci günü Mən, Kəşad kəndinin kəndxudası, 217 ev sayında kəndin seçilmiş möhtərəm sakinləri ilə birlikdə bu aktı tərtib edirik:

Kəndimizə 1918-ci ilin mart ayında ermənilərin hücumu zamanı kənd sakinləri aşağıdakı ziyanlara məruz qaldılar:

1.)Öldürənlər: kişi - 91, qadın - 40, uşaqlar - 47

2.)Yaralananlar: 3 qoca

3.)400 min rubl məbləğində evlər və tikililər dağıdılıb.

- 4.)55.000 rubl dəyərində iri buynuzlu və xırda buynuzlu mal-qara qovulub aparılıb və öldürülüb.
- 5.)280 min rubl dəyərində ev əşyaları, k/t alətləri, çörək, taxıl və digər əmlaklar talan edilərək aparılıb.
- 6)100 min rubl məbləğində ot aparılıb və zay edilib.
- 7)50.000 rubl məbləğində tut və üzüm bağları zay edilib.
- 8)800 min rubl məbləğində çörək və ot aparılıb və ya zay edilib.
- 9) Əkilməmiş sahələrdən dəyən ziyan 400 min r.

Bütün ziyanlar 2.580.000 rub.

Kənd kəndxudası Ağamahmud Həsən oğlu imza

Kənd mollası imza

Ağsallar 5 imza

AKT

Mənbə: MDAor AzSSR, f.1061, op.1. i.111, l.49.

Biz, aşağıda imza atan Şamaxı qəzasının Sundi k. sakinləri ilə 8 noyabr 1919-cu ildə yığıncağa toplaşaraq, bu aktı aşağıdakılardan yana tərtib edirik:

- 1.Bizim kəndimiz ermənilərin hücumuna qədər 413 evdən ibarət idi və 2553 sakini vardı.
2. Elə həmin ermənilərin kəndə basqını və talanı zamanı 267 ev yandırılıb, 987 nəfər öldürülüb.
3. 987 nəfər öldürülənlərin və dəyən ziyanların rublla siyahısı.

AKT

Mənbə: MDAor AzSSR, f.1061, op.1. i.85, l.14.

1919-cü il aprelin 4-ci günü Mən, Ərəb-Qədim kəndinin kəndxudası, 358 ev sayında, kəndin seçilmiş möhtərəm sakinləri ilə birlikdə bu aktı ondan ötrü tərtib edirik ki, kəndimizə 1918-ci ilin mart ayında ermənilərin basqını zamanı kənd sakinləri aşağıdakı ziyanlara məruz qaldılar:

- 1.)Öldürənlər: kişi - 200, qadın - 140, uşaqlar - 90
- 2.)Yaralananlar: yoxdur
- 3.)1.500.000 rubl məbləğində evlər və tikililər dağıdılıb.
- 4.)Evlər və tikililər yandırılıb.
- 5)924. min r. dəyərində iri buynuzlu mal-qara qovulub aparılıb və öldürülüb.

- 6)1.500.000 rubl dəyərində 1500 baş xırda mal və qoyun.
- 7) 1 milyon rubl dəyərində ev əşyları, avadanlıqlar, taxıl və s. talan edilib.
- 8)50.000 min rubl məbləğində ot aparılıb və zay edilib.
- 9) ... məbləğində tut və üzüm bağları zay edilib.
- 10) Başqa şeylər...

Bütün ziyanlar 6.470.000 rub.

Kənd kəndxudası Əcəl Gül Əli oğlu

Kənd mollası: Molla Fətəli Adurahman oğlu

Sonra 9 ağsalın imzası

AKT

Mənbə: MDAor AzSSR, f.1061, op.1. i.85, l.14.

1919-cü il aprelin 3-cü günü Mən, çağırılı kəndinin kəndxudası, 165 ev sayında, kəndin seçilmiş möhtərəm sakinləri ilə birlikdə bu aktı ondan ötəri tərtib edirik ki, kəndimizə 1918-ci ilin mart ayında ermənilərin hücumu zamanı kəndimizin sakinləri aşağıdakı ziyanlara məruz qaldılar:

- 1.)Öldürənlər: kişi - 98, qadın - 70, uşaqlar - 54
- 2.)Yaralananlar: kişi -2, uşaq -2, qocalar -5
- 3.)500.000 min rubl məbləğində dağılan evlər və tikililər.
- 4)...məbləğində evlər və tikililər yandırılıb.
- 5)2.700.000 rubl dəyərində iri buynuzlu mal-qara qovulub aparılıb və öldürülüb.
- 6) 70.000 rubl dəyərində xırda mal-qara və qoyun.
- 7)1.500.000 rubl dəyərində ev əşyları, kənd təsərrüfatı inventarı, çörəklik taxıl, və digər daşınmaz əmlaklar talan edilərək aparılıb.
- 8)20.000 min rubl məbləğində ot aparılıb və zay edilib.
- 9)... məbləğində tut və üzüm bağları zay edilib.
- 10)2.000.000 məbləğində taxıl məhsulları və saman yığıb, daşınıb və zay edilib.
- 11) Əkilməyib qalan sahələrdən dəyən ziyan 3.000.000 r.

Bütün ziyanlar 9.720.000 rub.

Kənd kəndxudasının köməkçisi: Hacı Mirzəli

Kənd mollası: ərəbcə imza

Ağsaqqallar 4 imza

Dindirış protokolu 1918- ci il noyabrın 13-cü günü Azərbaycan hökuməti yanında Fövqəladə istintaq komissiyası aşağıda imza atanı zərərçəkən qismində mad. UUS əməl edərək dindirmiş və aşağıdakı ifadəni almışdır:

Mənbə: MDAor AzSSR, f.1061, op.1. i.111, l.138.

Mənim adım Sünəli Novruz oğludur, Şamaxı qəzasının Nabur kəndinin vəkili, 70 yaş, savadsız müsəlmanam.

Ermənilər bizim kəndimizə axşam üstü basqın etdilər. Müdafiə olunmaq üçün silahımız olmadığından, biz dağların arasında yerləşən "Qara yazı" deyilən yerə qaçırdıq. Ermənilər kəndimizdən 1012 adamı qətlə yetirdilər, kəndin 280 evindən 200-nü yandıraraq dağıtdılar.

Qarayazıda biz iki həftəyə yaxın qaldıq, sonra isə OyaqDora kəndinə getdik və orada türklər gələndə kimi qaldıq. Bizə ermənilərin vurduqları ziyanlar barəsində akt tərtib edib, təqdim etmişik.

Komissiyamızın üzvü (imza)

AKT

Mənbə: MDAor AzSSR, f.1061, op.1. i.85, l.139.

Biz, Şamaxı qəzasının Nabur kəndinin sakinləri, 12 noyabr 1918-ci ildə yığıncağa toplaşaraq aşağıdakı aktı tərtib edirik:

1.Ermənilər tərəfindən darmadağın edilənə kimi kəndimiz 280 evdən və 1486 nəfər əhalidən ibarət idi.

2.Elə həmin ermənilər kəndi talan edərkən 200 ev yandırıldı və 1012 adam öldürüldü. (Bundan sonra kəndin öldürülən sakinlərinin siyahısı və vurulan ziyanların məbləği pul vahdi ilə göstərilir).

Ərəb hərfləri ilə imzalar.

AKT

Mənbə: MDAor AzSSR, f.1061, op.1. i.111, l.130-132.

Biz, Şamaxı qəzasının Mərzəli kəndinin sakinləri 12 noyabr 1918-ci ildə yığıncağa toplaşaraq aşağıdakı aktı tərtib edirik:

1.Ermənilər tərəfindən kəndimiz darmadağın edilənə kimi 900 evdən və 8314 nəfər əhalidən ibarət idi.

2.Elə həmin ermənilər kəndi talan edərkən 512 ev yandırıldı və 963 adam öldürüldü. (Bundan sonra kəndin öldürülən sakinlərinin siyahısı və vurulan ziyanların məbləği pul vahdi ilə göstərilir).

Dindirış protokolu 1918- ci il noyabrın 15 günü Şamaxı FİK-sı Azərbaycan hökuməti yanında aşağıda adıçəkiləni zərərçəkən qismində mad. UUS əməl edərək dindirmişdir

Mənbə: MDAor AzSSR, f.1061, op.1. i.111, l.133.

Mənim adım İbrahim Xəlil Tapdıq oğludur. Şamaxı qəzasının Mərzəli kəndi üzrə kəndxudayam. 55 yaşım var, savadlıyam.

Bizim kəndimiz elə Mərzəli adlanan malakan kəndinin qonşuluğunda, bir kilometr aralıqda yerləşir. Şamaxı şəhərinin birinci dəfə yerlə yeksan edildikdən sonra, Qaziyə kəndindən Gəncə müsəlmanları geriyyə çəkildikləri zaman, biz adı yuxarıda deyilən malakan kəndində əksəriyyəti ermənilərdən ibarət olan kənar adamların çoxsaylı axınının şahidi olduq. Elə bu zaman Bakıya getmiş iki malakan - İvan Koroyev və Vitali Popov naməlum şəxslərlə geri qayıtdıqdan sonra, həmin adamlar bizim kəndin ağsaqqallarının onların yanına göndərilməsini tələb etdilər; görüşdə kənddə olan bütün silahların onlara təhvil verilməsini və bolşeviklərin hakimiyyətinin tanınmasını təklif etdilər; onlar həmçinin deyirdilər ki, tezliklə Bakıdan onların baş rəisləri gələcək.

Dediyimiz adamlardan möhlət alaraq, biz vəziyyətimizi müzakirə etməyə başladıq. Aramızdan bəziləri naməlum, şəxsiyyəti bəlli olmayan insanların heç bir təklifinə inanmamaq qərarına gəldi, və hər hansı ehtimala qarşı ermənilərlə birləşən malakanlar tərəfindən basqınlardan ehtiyat edərək, ailələrini on- on beş kişinin mühafizəsi altında "Qəbristan" adlanan qışlaqramıza yola saldılar. Lakin kənd əhalisini böyük əksəriyyəti sonra nələrin baş verəcəyini gözləməyi qərara alaraq, təhlükəsizlik tədbirlərinə əl atmadan qaldılar.

İki gündən sonra kəndin hörmətli adamları yenə də malakan kəndinə çağrıldılar. Biz öz ağsaqqallarımızın yolunu gözləyirdik. Nəhayət malakanlar onlarla bir yerdə olan erməni dəstələri ilə kəndimizə hücum edərək, evləri yandırdılar. Onda bizim kəndin əhalisindən 963 adam öldürüldü, 400 ev yandırılaraq, tar-mar edildi.

Dindirilənin imzası

Komissiyanın üzvü (imza)

Azərbaycan hökuməti yanında FİK-sı. Dindirib protokolları, dağıtmalar zamanı vurulan ziyanların aktları və Şamaxı qəzasının müsəlman kəndinin dağıdılması (3-16 aprel, 1919-cu il) barədə başqa material

Mənbə: MDAor AzSSR, f.1061, op.1. i.3, l.1-4.

Fövqəladə istintaq komissiyasına. Komissiyanın tələbinə əsasən, mənə etibar edilən qəzanın polis bölmələrində dağıdılan kəndlərin siyahısını göndərirəm:

1.Qəbristan

2.Mədrəsə

3. Qoşun .

Şamaxı qəza rəisinin yerinə (imza)

Kargüzar (imza)

Qəbristan, Mədrəsə və Qoşun polis sahələri üzrə dağıdılan kəndlərin siyahısı.

Qəbristan sahəsi üzrə: Mərəzəli, Şıxlar, Çuxanlı, Sundi, Mərzanlı, Nabur, Teklə, Ekyaxana, Talıb, Qurbançı, Ərəb-Şahverdi, Şalbalı, Şahzəgərli, camcamlı, Qaraduzu, Mirzəxanlı, Bəyli, cağırlı, Ərəb-Qədim.

Mədrəsə sahəsi üzrə: Quizi, Çaylı, Miri-kənd, Muğanlı, Murtalı, Talım-Məlik, Umut, Şaradil

2)Qaravəli-Vahid bəy, Melcaq, Xanisli, Ağabəyli, Avtağı, Bicov, Alceut, Osmanbeyli, Ləngəbiz, Kaşad - Keçdimağ, Çarqan, Nyügdü, Bayat, Adnalı, Qurdoba, Kopax-kənd. Tamyalı, cabanı, Çaylı-Baxış bəy, Avalqalı, Yuxarı Çaqan, Dədə Günəşli, Aşağı-Çaqan, Ançexaran, Qayalı, cavangir, Ağsu, Şıx-Məzid, Qyarus-Çaparlı, Navaçı, Bağırılı, Ovdaqulu, Göylər.

Qoşun sahəsi üzrə:

Birinci Nüqdə, Nurak, Zeylə, Pir-Qara-Göhə, Suraxanı, Qığatan, Koleyburuq, Şaban, Maçaxi, Qəhləb, Kələrac, Qurdavan, Pir-Abdül-Qasım, Bizlən. Möcü, Gənciman, Dilman, Kelvə, Xatman, Kömə-dara, Sulut Pircahan, Talış-Nuri, Xankəndi(Qarabağdakı kəndlə dəyişik salmayın), Sərdagər, Zərqava.

Azərbaycan hökuməti yanında FİK-nın arxiv materialları əsasında. (3-6 apr. 1919-cu il)1918-ci ilin mart-aprel aylarında Şamaxı qəzasının azərbaycan kəndlərinə basqınlar zamanı öldürülmüşdür: (yalnız i.№3, f.1061, op.1):

№	Arxiv qovluğundakı vərəq	Kəndlərin adı	Öldürülənlərin sayı			Yaralıların sayı
			Kişilər	Qadınlar	Uşaqlar	
1	4	Cahirli	98	70	54	9
2	14	Ərəb-Qədim	200	140	90	-
3	18	Camcamlı	46	28	19	-
4	27	Murtalı	10	24	16	-
5	31	Talış-məlik	24	19	5	-
6	36	Miri-lənd	10	36	5	-
7	41	Şaradil	40	58	23	-
8	22	Kuşi	292	115	25	-
9	45	Şıx-mazıd	15	12	9	-
10	49	Yuxarı Çaqan	5	9	-	-
11	55	Ağabəyli	9	4	8	-
12	56	Qaravəlili	100	115	93	-
13	60	Navaçı	20	10	10	-
14	64	Çaparlı	10	15	10	-
15	71	Kürdəmir	60	-	-	-
16	75	Qonaqkənd	104	87	44	34
17	80	Ovculu	15	10	12	3
18	81	Bağırılı	100	150	145	-
19	82	Tağalı	369	412	190	8
20	89	Qacıman	45	60	30	5
21	90	Dilman	300	235	125	7
22	93	Kelvə	250	159	100	-

23	97	Xatman	60	43	28	7
24	101	Suraxanı	14	23	6	-
25	99	Xası-dərə	46	20	16	-
26	104	Tarcan	300	246	90	-
27	106	Talış Nuri	20	45	-	-
28	108	Sərdəqar	8	12	8	-
29	110	Zərqəva	40	50	24	-
30	112	Xankəndi	28	46	19	-
31	114	Təbiə	20	32	8	-
32	116	Mahaqlı	54	89	76	-
33	118	Taqlab	75	60	51	-
34	123	Qurdavan	10	15	9	-
35	121	Kələrəc	5	5	2	-
36	126	Bizlən	50	35	24	-
37	128	Mucuq	125	55	53	-
38	131	Pir-qaraçuxa	14	21	10	-
39	129	Qıraltan	30	26	21	-
40	133	Sulut	38	20	9	-
41	136	Zeyvə	30	20	32	-
42	138	Nuran	30	50	37	-
43	140	Nuğdı	40	28	44	-